

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาการมีงานทำและการว่างงานของประชาชน ซึ่งมีวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2526 ได้เสนอนโยบายการมีงานทำ แก้ไขปัญหาการว่างงานให้คณะกรรมการพิจารณา เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2526 ลงมติเห็นชอบในหลักการข้อหนึ่งให้กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ปรับแผนการศึกษาและเริ่มพัฒนาโครงการแนะแนวอาชีพให้นักเรียน นักศึกษา ทั้งในระดับมัธยม อาชีวและมหาวิทยาลัย (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการ, 2526)

ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 กำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่ง จัดบริการแนะแนวให้กับนักเรียนในด้านการศึกษา อาชีพ และสังคม (คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521:15) ซึ่งในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญของการแนะแนวอาชีพ โดยให้โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งจัดโครงการแนะแนวอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (กรมสามัญศึกษา, 2527) ในสภาพการณ์ปัจจุบันในประเทศไทยการจัดการแนะแนวอาชีพของโรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่ เป็นการแนะแนวในชั้นเรียน (Guidance class) ซึ่งมีนักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่คือทั้งชั้นเรียน

มีการจัดการแนะแนวอาชีพในอีกลักษณะหนึ่งคือการแนะแนวแบบกลุ่มย่อย (Small Group Career Guidance) นักเรียนจะมีโอกาสในการซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นผลต่อการพัฒนาการทางอาชีพของนักเรียน (Johnson & Johnson, 1981) และจากแนวคิดโดยทั่วไปนั้น การรวมกลุ่มย่อยจะมีการตอบสนองที่ชัดเจน สามารถจดจำข้อมูล ได้ดีกว่า มีความผิดพลาดในการตัดสินใจได้น้อยกว่า และมีทางเลือกได้มากกว่า ตลอดจนพฤติกรรมในกลุ่มจะช่วยในการให้ข้อมูลและการเสริมแรง ทั้งกลุ่มให้ความอบอุ่นและ

ความปลอดภัย (Trotzer 1977 & Water 1960)

เนื่องจากนักเรียนในระดับมัธยมปีที่ 3 เป็นช่วงเวลาที่นักเรียนเริ่มสำรวจตนเองสำรวจอาชีพ และเห็นว่าอาชีพเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต (Tolbert, 1974:34) ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมในการเลือกอาชีพ ซึ่งซูเปอร์เรียกว่าวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคล จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง (Super, 1957: 186) ซูเปอร์ได้ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพว่า เป็นระดับพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลตั้งแต่ขั้นสำรวจ (Exploration Stage) จนกระทั่งถึงขั้นที่ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลลดลง (Decline Stage) และซูเปอร์ (Super, 1974:21) ได้กล่าวว่า วุฒิภาวะทางอาชีพมีประโยชน์ต่อนักแนะแนวในการจัดการแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพ นอกจากนี้ วุฒิภาวะทางอาชีพยังมีความสำคัญต่อนักการศึกษาในการวางแผนหลักสูตร การศึกษา และนักวิจัยใช้เป็นข้อมูลในการประเมินผลการศึกษา ซึ่งจากการวิจัยของคลาร์ก (Clark, 1977) พบว่าสามารถเพิ่มระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลได้ด้วยการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่ม ซึ่งโดยโครงสร้างของการศึกษานั้น นักเรียนระดับชั้นมัธยมปีที่ 3 เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่นักเรียนจะคงทัศนคติเลือกแนวทางการศึกษาคือหรือเลือกแนวทางการอาชีพเพื่อจะเข้าสู่ตลาดแรงงาน ทั้งนี้การจัดการแนะแนวอาชีพเพื่อเพิ่มระดับวุฒิภาวะทางอาชีพให้กับนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 จึงเป็นสิ่งจำเป็นและควรสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยในฐานะครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการแนะแนวอาชีพที่มีประสิทธิภาพที่จะบังเกิดผลให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้น ยังประโยชน์ให้นักเรียนมีความพร้อมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาและแนวทางอาชีพของตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน

การแนะแนวกลุ่ม (Group Guidance)

โทรทเซอร์ (Trotzer, 1977:21, 127 - 128) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวกลุ่มว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง รวมทั้งสิ่งแวดล้อมของตนเอง เพื่อให้บุคคลมีชีวิตอยู่อย่างมีความหมายและมีความสุข กระบวนการส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่สมาชิกกลุ่มในรูปของข้อเท็จจริงซึ่งเกี่ยวกับการศึกษา

อาชีพและสังคม วิธีการโดยทั่วไปเป็นการให้ข้อมูลและการพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบและการนำทางของผู้นำกลุ่มคือครูแนะแนว การแนะแนวมุ่งไปในแง่การป้องกันปัญหาและการพัฒนาบุคคล

วัชรีย์ ทรัพย์มี (วัชรีย์ ทรัพย์มี, 2525:328) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวกลุ่ม ว่าเป็นการให้ข้อมูลหรือฝึกทักษะแก่ผู้รับบริการที่หลาย ๆ คน เช่น ให้ข้อมูลหรือฝึกทักษะด้านการศึกษา อาชีพและสังคม ในการแนะแนวเป็นกลุ่มนักแนะแนวจะสนับสนุนให้ผู้รับบริการได้มีการพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความกระจ่างและทำให้ข้อมูลมีความหมายแก่ผู้รับบริการมากขึ้น

รูปแบบของการแนะแนวกลุ่ม

โทรทเซอร์ (Trotzer , 1977:128) กล่าวถึง การแนะแนวกลุ่ม อาจจะจัดอยู่ใน 2 รูปแบบ คือ

1. การแนะแนวในชั้นเรียน
2. การแนะแนวกลุ่มย่อย

1. การแนะแนวในชั้นเรียน

โทรทเซอร์ (Trotzer , 1977:131) ได้กล่าวถึงการแนะแนวในชั้นเรียนว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรของโรงเรียนซึ่งดำเนินการ โดยครูแนะแนวซึ่งมีความรู้ในด้านการแนะแนวและการปรึกษาเป็นอย่างดี หัวข้อในการแนะแนวนั้น ครูแนะแนวและนักเรียนอาจร่วมกันกำหนด โดยจัดเป็นแบบการให้ประสบการณ์และการให้ข้อมูลทางวิชาการ

2. การแนะแนวกลุ่มย่อย

โทรทเซอร์ (Trotzer , 1977:128-129) ได้กล่าวถึงการแนะแนวกลุ่มย่อยว่าเป็นกระบวนการให้ข้อมูลทางด้านการศึกษา อาชีพ และสังคม วิธีการมุ่งไปในด้านการพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันแทนที่จะเป็นการให้ข้อมูลอย่างเดียว และพยายามทำให้สมาชิกเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันเพื่อก่อให้เกิดพลังของกลุ่ม กระบวนการคือการให้ความรู้ทั้งในค่านี้อาชีพและทักษะ จุดสำคัญอยู่ที่

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับข้อมูลส่วนบุคคล ผู้นำกลุ่มจะมีบทบาทอย่างมากในการสนับสนุนให้กลุ่มมีการพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง และการให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อทำให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การแนะนำกลุ่มย่อยใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทักษะทางสังคม ทักษะการตัดสินใจ รวมทั้งการวางแผน การศึกษาและการประกอบอาชีพ

2.1 กลวิธีในการดำเนินการแนะแนวแบบกลุ่มย่อย

2.1.1 การพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ฮาร์แนค, เฟสต์ และ โจนส์ (Harnack, Fest and Jones 1977:12 - 13) กล่าวถึงการพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือความคิดในลักษณะต่อหน้าซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุจุดหมาย คือการเพิ่มพูนความรู้ การยอมรับในการกระทำบางอย่าง การไม่ยอมรับกับบางอัน หรือเพื่อทำให้เกิดบรรยากาศในการดำเนินงานที่ดี จุดมุ่งหมายอาจจะตั้งไว้ก่อนหรือเป็นการตัดสินใจที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ประโยชน์จากการพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน คือสามารถเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล พัฒนาบุคคลและช่วยสนองความต้องการทางสังคม บลูม (Bloom อ้างถึงใน Bennett , 1955:109 - 113) กล่าวว่าการศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นการกระทำที่ช่วยหาร่วมกันโดยอาศัยข้อมูล วัสดุ และประสบการณ์ ทั้งนี้แล้วแต่ความลึกซึ้งและความสลับซับซ้อนของปัญหา ผู้นำกลุ่มจะเป็นผู้ช่วยให้กลุ่มได้พิจารณาข้อสงสัยของปัญหา พร้อมทั้งนำเอาทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้เพื่อช่วยในการแก้ปัญหา สิ่งสำคัญคือจะต้องสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน

2.2.2 การให้ข้อมูล

บาร์คเคอร์และคณะ (Barker, Cegala, Kibler and Washlers , 1979:109 - 115) ให้ความหมายว่าการให้ข้อมูลเป็นกระบวนการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล วัตถุและเหตุการณ์ หรือเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว โดยที่ข้อมูลที่ให้นั้นควรมีโครงสร้างที่แน่นอนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้มีการซักถามเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ

บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มในการแนะแนวกลุ่มย่อย (Bennett 1955, Trotzer 1977 และ Water 1960)

ผู้นำกลุ่ม คือบุคคลที่พยายามรวบรวมความต้องการและประสานความคิดของสมาชิกในกลุ่มเข้าด้วยกัน ผู้นำกลุ่มจะมีส่วนช่วยให้กลุ่มได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงาน และดำเนินการจนบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ตลอดจนสามารถกระตุ้นให้คนทำงานร่วมกันได้

ลักษณะโดยทั่วไปของผู้นำกลุ่ม

1. มีความรู้และสติปัญญา
2. มีวุฒิภาวะและความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
3. มีแรงจูงใจ และมีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนมนุษย์

หน้าที่ของผู้นำกลุ่ม มีดังนี้

1. ผู้ริเริ่ม คือ เป็นผู้กำหนดหัวข้อ เนื้อหา และการเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าในการแนะแนวกลุ่มย่อย
2. ผู้ชี้แนวทาง คือ เป็นผู้พิจารณาจุดมุ่งหมายและกำหนดทิศทางของกลุ่ม
3. ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ให้ข้อคิดเห็น คือ เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่สมาชิกเพื่อให้สมาชิกเข้าใจในตนเองและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการให้คำแนะนำหรือแนวคิด
4. ผู้อำนวยความสะดวก คือ เป็นผู้ช่วยให้เกิดการสื่อสารภายในกลุ่ม คำนิยมไปได้โดยสะดวก เปิดโอกาสให้สมาชิกได้พูดเป็นรายบุคคล ตลอดจนสนับสนุนให้สมาชิกมีการพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง
5. ผู้สรุป คือ เป็นผู้ควบคุมการพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันให้อยู่ในประเด็นและสรุปเป็นช่วง ๆ
6. ผู้ทำให้เกิดความกระจำจ คือ เป็นผู้ทำให้สมาชิกเกิดความกระจำจในข้อความที่สัมพันธ์โดยการสะท้อนแนวความคิด
7. ผู้ประนีประนอม คือ เป็นผู้ชักข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม รวมทั้งประสานประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่ม
8. ผู้สนับสนุน คือ เป็นผู้สร้างบรรยากาศของความเป็นกันเอง การยอมรับ และมีการสนับสนุนให้มีการแสดงความคิดเห็นกันอย่างเต็มที่

๑. ผู้ประเมิน คือ เป็นผู้รายงานความก้าวหน้าให้กลุ่มทราบว่า ได้บรรลุจุดมุ่งหมายเพียงไร

บทบาทของสมาชิกกลุ่ม

ในการแนะแนวกลุ่มย่อยนั้นสมาชิกกลุ่มมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศให้กลุ่มดำเนินไปสู่จุดหมายที่ก้องการ ซึ่งต่างไปจากบรรยากาศในชั้นเรียน ดังนี้

1. สมาชิกมีบทบาทในการพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกลุ่ม
2. สมาชิกมีส่วนให้ข้อมูลแก่กลุ่ม
3. สมาชิกมีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม รู้จักฟังและสรุปความและไม่ผูกขาดการแสดงความคิดเห็น โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
4. มีการเตรียมตัวที่จะมาร่วมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกรณีที่มีการให้ไปคนกว่าเพิ่มเติมในข้อมูลบางอย่าง
5. สมาชิกคงมีการประสานประโยชน์ มีการปรองดองกันเพื่อลดความตึงเครียด

การแนะแนวอาชีพ

ซูเปอร์ (Super, 1972: 7) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักตนเอง และใช้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่จะได้ตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม และประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือกนั้น สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและประเทศชาติ

ไครส์ (Crites, 1969: 21) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพและการปรับตัวในการประกอบอาชีพ

มิลเลอร์ (Miller, 1961: 5) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพ การวางแผนเตรียมตัวประกอบอาชีพ และการประสบความสำเร็จในอาชีพ

สรุปการแนะแนวอาชีพ คือกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักตนเอง รู้ข้อมูลทางอาชีพ สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม รู้จักวางแผนในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ รู้จักการปรับตัวในการประกอบอาชีพและประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือก ตลอดจนสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและประเทศชาติ

รูปแบบของการแนะแนวอาชีพ

เฮย์ส์และฮอปสัน (Hays and Hopson, 1972: 464-465) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการแนะแนวอาชีพว่ามาจากหลักอาชีพศึกษา และหลักพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลในแต่ละช่วง ชีวิตซึ่งมีส่วนประกอบดังแสดงในแผนภูมิดังนี้

1. การวางแผนอาชีพและการตัดสินใจ

บุคคลมีความแตกต่างในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ค่านิยม และทัศนคติ ดังนั้นบุคคลต้องมีความเข้าใจและยอมรับพัฒนาการของตนว่า เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันตลอดชีวิตและอยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและศักยภาพส่วนบุคคลมีอิทธิพลในการพัฒนาการทางอาชีพ การวางแผนอาชีพทำให้บุคคลมีความรับผิดชอบของตนเอง

2. การศึกษา การทำงาน และการใช้เวลาว่าง

บุคคลควรมีความรู้และทักษะในวิชาการแขนงต่าง ๆ ตามความแตกต่างของอาชีพ บุคคลควรทราบถึงแหล่งการศึกษาหรือแหล่งฝึกทำงานที่จะนำไปสู่อาชีพ

3. วิถีชีวิต (Life Style) และความพอใจส่วนบุคคล

บุคคลควรตระหนักถึงคุณค่าของการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน อยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำงานและสิ่งแวดล้อมของงาน

ไกส์เบอร์ และ มูเร (Gysbers & Moore, 1981: 58-61)

กล่าวถึงรูปแบบของการแนะแนวอาชีพ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับตนเองและทักษะระหว่างบุคคล บุคคลควรตระหนักถึง

คุณลักษณะส่วนบุคคล อันได้แก่ ความสนใจ ความปรารถนา ความถนัด และความสามารถ บุคคลควรเรียนรู้วิธีการที่จะรู้จักตนเอง และวิเคราะห์คุณลักษณะของตนเอง เพื่อการตัดสินใจและการวางแผนอาชีพ รวมทั้งมีการยอมรับและมีปฏิสัมพันธ์ในทางบวกกับผู้อื่น

2. บทบาทในชีวิต สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ บุคคลควรมีความรู้ความ

เข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของตนเอง สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต รวมทั้งความเข้าใจในสภาพสังคม ที่คนอาศัยอยู่ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล

3. การวางแผนอาชีพ บุคคลควรมีความรู้เกี่ยวกับทักษะในการตัดสินใจ

สามารถนำข้อมูลส่วนตนและข้อมูลทางอาชีพมาร่วมพิจารณาในการตัดสินใจและการวางแผนอาชีพในอนาคตของตน

สรุปรูปแบบของการแนะแนวอาชีพซึ่งนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ความรู้ความเข้าใจในตนเอง บุคคลควรมีความรู้ความเข้าใจในตนเอง เกี่ยวกับความสนใจ ความต้องการ ความถนัด ความสามารถ และค่านิยมในอาชีพของตน
2. ความรู้ความเข้าใจในโลกกว้างทางการศึกษาและอาชีพ บุคคลควรมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อ และแนวทางประกอบอาชีพ ลักษณะงานอาชีพโดยทั่วไปหรือแหล่งฝึกงานที่จะนำไปสู่อาชีพแขนงต่าง ๆ รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าในการทำงาน และมีทัศนคติที่ถูกต้องการทำงาน
3. การวางแผนอาชีพ บุคคลควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจ สามารถนำข้อมูลส่วนตนและข้อมูลทางอาชีพมาพิจารณาารวมกัน รวมทั้งมีการวางแผนเข้าสู่อาชีพในอนาคตของตนด้วย

อาชีพศึกษาและพัฒนาการทางอาชีพ

เนื่องจากการจัดการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนส่วนหนึ่งต้องอาศัยหลักสูตรการศึกษาทางอาชีพ (Career Education) ที่จัดสำหรับเด็กในแต่ละระดับชั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงอาชีพศึกษา และหลักพัฒนาการทางอาชีพ พอสังเขปดังนี้

วนิกา แคนสุภา (วนิกา แคนสุภา, 2525: 1) ได้ให้ความหมายของอาชีพศึกษาไว้ว่า " เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียน เพื่อให้เกิดความกระจ่างแจ้งที่เกี่ยวกับอาชีพซึ่งมีอยู่พร้อมทั้งหลักการในการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางศึกษาต่อ หรือฝึกอบรมให้พร้อมที่จะเข้าสู่อาชีพหรืออภินัยหนึ่งก็คือ การพัฒนาตนเองของบุคคลเป็นกระบวนการพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองให้มั่นคงยิ่งขึ้น โดยทำให้บุคคลยอมรับสภาพและพอใจในความถนัด และคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ตนมี รวมถึงผลประโยชน์ที่จะบังเกิดขึ้นจากการกระทำของตนแก่สังคมและส่วนรวมอีกด้วย"

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2526: 3-17) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดอาชีพศึกษา ซึ่งจัดตามระดับการศึกษาและพัฒนาการทางอาชีพของเด็กแต่ละวัย โดยแบ่งเป็น 5 ชั้นดังนี้

<p>ชั้นที่ห้า (ม.6 - อุดมศึกษา) ทักษะที่จำเป็นในการทำงาน</p>
<p>ชั้นที่สี่ (ม.4 - ม.6) ขั้นเตรียมตัวเพื่องานอาชีพ</p>
<p>ชั้นที่สาม (ม.1 - ม.3) ขั้นกระบวนการตัดสินใจ</p>
<p>ชั้นที่สอง (ป.6 - ม.1) ขั้นสำรวจอาชีพ</p>
<p>ชั้นที่หนึ่ง (ป.1 - ป.6) ขั้นสำนึกเรื่องอาชีพ</p>

นวลศรี เปาโรหิตย์ ไทด์กล่าวว่ "ขั้นตอนการจักอาชีพศึกษาในส่วนที่สาม ซึ่งจักสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมปีที่ 3 จักเป็นส่วนสำคัญมากชั้นหนึ่งของอาชีพศึกษา ในชั้นนี้ เป็นความพยายามที่จะให้นักเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะของการตัดสินใจที่เกิดจากการนำข้อมูลส่วนตนในด้านความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และค่านิยมในงานอาชีพ ตลอดจนทราบรายละเอียดของข้อมูลทางอาชีพในด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะงานโดยทั่วไป รายได้ ความก้าวหน้าของอาชีพ สภาพการทำงาน และแนวโน้มของตลาดแรงงาน นักเรียนมีการทดลองเลือกอาชีพและมีการวางแผนในการเข้าสู่อาชีพอันเป็นทางนำไปสู่การตั้งเป้าหมายทางอาชีพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของทีเอดะแมน และโอฮารา (Tiedeman and O Hara's) ในขั้นการตัดสินใจ เลือกอาชีพ (The Period of Anticipation of Decision Making) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ชั้น ดังนี้ (Tolbert , 1974: 40)

1. ขั้นสำรวจ (Exploration) บุคคลจะสำรวจตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ และสำรวจลักษณะ

สาขาวิชาหรือลักษณะอาชีพ

2. ขั้นก่อตัวของความคิด (Crystallization) เมื่อประเมินตนเองและอาชีพแล้ว ก็จะรวบรวมเป็นแนวความคิดเพื่อจะตัดสินใจเลือกอาชีพ
3. ขั้นลองเลือกอาชีพ (Choice) บุคคลจะตัดสินใจลองเลือกอาชีพหรือสาขาวิชา
4. ขั้นพิจารณารายละเอียดเพื่อความกระจ่างชัดเจนในการตัดสินใจ (Classification) บุคคลจะหารายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อช่วยในการตัดสินใจที่แน่นอน

สรุปอาชีพศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมปีที่ 3 จะเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้รู้จักตนเองในด้านความสนใจ ความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และค่านิยมในงานอาชีพ หารายละเอียดทางอาชีพในด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะงานโดยทั่วไป คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ การศึกษา และการฝึกอบรม รายได้ ความก้าวหน้าในการทำงาน ตลอดจนแนวโน้มของตลาดแรงงาน นักเรียนรู้จักทักษะในการตัดสินใจและมีการทดลองเลือกอาชีพ ตลอดจนสามารถนำมาวางแผนในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ จึงเป็นการวางจุดมุ่งหมายทางอาชีพของตัวเองได้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

วุฒิภาวะทางอาชีพ

ซูเปอร์ (Super , 1957: 186) ได้ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพว่าหมายถึง ระดับพฤติกรรมทางอาชีพของบุคคลในแต่ละช่วงชีวิต โดยเริ่มตั้งแต่ระยะที่บุคคลเริ่มสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ (Exploration Stage) จนกระทั่งถึงระยะที่บุคคลมีประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพลดลง (Decline Stage)

ไครส์ท (Crites , 1978: 4) ได้ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพว่าหมายถึง ทักษะและความสามารถในการเลือกอาชีพของบุคคล ซึ่งบังเกิดผลทำให้บุคคลเลือกอาชีพได้เหมาะกับตนเอง และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ฮีท (Heath , 1965, อ้างถึงใน Bartlett , 1971: 225) กล่าวว่า บุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพจะมีลักษณะดังนี้ คือ :

1. มีการจัดระเบียบเกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ
2. สามารถรับข้อมูลใหม่ ๆ เกี่ยวกับตนเองและอาชีพได้
3. รับข้อมูลที่แม่นยำมากกว่าถือเอาตามความรู้สึกนึกคิด
4. รู้จักตนเองและรู้จักโลกของงาน
5. มีอิสระในการเลือกอาชีพโดยไม่ยอมให้ค่านิยมที่ติดตัวมาแก่เคັก

มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

สำหรับบุคคลที่ไม่มีวุฒิภาวะทางอาชีพนั้นจะมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นบุคคลที่มุ่งหมายที่ดีสำหรับอนาคตของตนเอง
2. เป็นผู้ที่ยึดมั่นในค่านิยมทำให้ไม่สามารถตัดสินใจได้

องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ

1. ซูเปอร์ (Super , 1974:12 - 26) ได้ศึกษาองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ ประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้
 - 1.1 การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ (Orientation to Vocational Choice) คือ มีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพ และรู้จักใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ
 - 1.2 การทราบข้อมูลและการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพที่เลือก (Information and Planning) คือ การใ้มาซึ่งข้อมูลและการวางแผนเฉพาะสำหรับอาชีพที่เลือก
 - 1.3 ความคงที่ของการเลือกอาชีพ (Consistency of Career Choice) คือ มีความคงที่ของการเลือกอาชีพในสาขาวิชา (fields) ระดับอาชีพ (levels) และเวลา (times)
 - 1.4 การเห็นภาพรวมของตนเองอย่างเด่นชัด (Crystallization of Traits) คือ มีความเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความสนใจ ค่านิยม ความชอบทัศนคติ ตลอดจนมีอิสระในการเลือกและการวางแผนทางอาชีพ
 - 1.5 การเลือกอาชีพอย่างมีหลักการ (Wisdom of Vocational Choice) คือ ให้ความสอดคล้องระหว่างความฉลาด

ความสนใจ ความชอบ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

2. ไครส์ท (Crites, 1978 : 3-4)

ในปี ค.ศ. 1964 ไครส์ทได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 5 ของ
ซูเปอร์ แล้วสรุปองค์ประกอบของวิฤภาวะทางอาชีพ ดังนี้

2.1 ความคงที่ในการเลือกอาชีพ (Consistency of
Career Choice) หมายถึง การที่บุคคลมีความคงที่ของการเลือกอาชีพตลอด
เวลา มีความสอดคล้องกันระหว่างสาขาอาชีพ (field) กับระดับอาชีพ
(level) ไม่คิดเปลี่ยนอาชีพไปเรื่อย ๆ

2.2 การเลือกอาชีพที่เป็นไปได้ (Realism of Career
Choice) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงตนเองและ
สิ่งแวดล้อม ตลอดจนโอกาสที่จะเป็นไปได้กล่าวคือ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ
ความสอดคล้องระหว่าง ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพและชั้นทางสังคม

2.3 สมรรถภาพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Choice
Competencies) หมายถึง การเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้

2.3.1 การแก้ปัญหา (Problem Solving) คือ
การที่บุคคลทราบว่า เขาจะทำอะไร อย่างไร

2.3.2 การวางแผน (Planning) คือ การที่
บุคคลระหนักถึงอนาคตข้างหน้า

2.3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ (Occupation Information)
คือ การที่บุคคลทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและรู้จักลักษณะของอาชีพ

2.3.4 การประเมินตนเอง (Self-Appraisal)
คือ การที่บุคคลรู้ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง

2.3.5 การเลือกจุดมุ่งหมาย (Goal Selection)
คือ การที่บุคคลเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตน

2.4 ทักษะคติในการเลือกอาชีพ (Career Choice Attitudes)
ประกอบด้วย

2.4.1 การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ

(Involvement in the Choice process) คือ การที่บุคคลมีส่วนร่วม
ในกระบวนการเลือกอาชีพ

2.4.2 ทิศนคติต่อการทำงาน (Orientation toward work) คือ การที่บุคคลมีทัศนคติที่ค้ำต่อการทำงาน และเห็นคุณค่าในการทำงาน

2.4.3 ความมีอิสระในการตัดสินใจ (Independence in decision - making) คือ การที่บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง หรือขึ้น
กับผู้อื่น

2.4.4 ความพอใจในองค์ประกอบของการเลือกอาชีพ (Preference for vocational choice) คือ การที่บุคคลเลือกอาชีพโดย
คำนึงถึงองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ความสามารถในการทำงาน

2.4.5 การมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพ (Conceptions of the choice process) คือ การที่บุคคลมีแนวความคิด
ในการเลือกอาชีพที่ถูกต้องและคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ

ในการสรุปองค์ประกอบวิฤภาวะทางอาชีพที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ตามข้อเสนอของ
โครสท์ มีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ

1. กระบวนการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 ทิศนคติในการเลือกอาชีพ (จากข้อ 2.4 ค้างกล่าวแล้ว)
 - 1.2 สมรรถภาพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (จากข้อ 2.3 ค้างกล่าวแล้ว)
2. ผลลัพธ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.1 ความคงที่ในการเลือกอาชีพ (จากข้อ 2.1 ค้างกล่าวแล้ว)
 - 2.2 การเลือกอาชีพที่เป็นไปได้ (จากข้อ 2.2 ค้างกล่าวแล้ว)

โครสท์กล่าวต่อไปว่า การวัดวิฤภาวะทางอาชีพของบุคคลนั้นจะวัดองค์ประกอบ
ส่วนที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยทัศนคติในการเลือกอาชีพและสมรรถภาพในการตัดสินใจเลือก
อาชีพ

หลักในการ วัควุฒิภาวะทางอาชีพ

ซูเปอร์ (Super , 1957 และ 1974 : 189-191, 10-14) ได้เสนอหลักการในการ วัควุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity Inventory) ความองค์ประกอบที่ได้กำหนดข้างต้น ซึ่งลักษณะแบบวัคเป็นชนิดเสนอสิ่งเร้าให้ผู้รับการทดสอบ โดยผู้ทดสอบจะตอบว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย และจะได้คะแนนจากอบทรวงกับแบบเฉลย การคิดคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพได้จากคะแนนรวมที่ผู้ทดสอบทำได้ คะแนนที่ได้จะนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนมาตรฐานของบุคคลในระดับต่าง ๆ เพื่อแสดงถึงระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลนั้น ๆ

ต่อมาในปี ค.ศ. 1964 ไครส์ท (Crites , 1973: 6, 13) ได้ทำการคิดแปลงแบบวัควุฒิภาวะทางอาชีพของซูเปอร์ และสร้างแบบวัควุฒิภาวะทางอาชีพ โดยแบ่งมิติการวัคเป็น 2 มิติ คือ

1. ทักษะคติในการเลือกอาชีพ
2. สมรรถภาพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ไครส์ท ได้กล่าวถึงเครื่องมือที่นิยมใช้ในการ ประเมินผลการให้การปรึกษาและการแนะแนวอาชีพที่มีผลต่อการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลคือ แบบวัควุฒิภาวะทางอาชีพที่คานทักษะคติในการเลือกอาชีพ (Career Maturity Inventory - Attitude Scale) ซึ่งลักษณะของเครื่องมือ เป็นชนิดเสนอสิ่งเร้าให้ผู้รับการทดสอบ โดยแบ่งเป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงวุฒิภาวะทางอาชีพ 5 ส่วน ดังนี้

1. การที่บุคคลมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ
2. การที่บุคคลมีทักษะคติที่ดีต่อการทำงาน และเห็นคุณค่าในการทำงาน
3. การที่บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง
4. การที่บุคคลมีความพอใจในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในการเลือกอาชีพ
5. การที่บุคคลมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพที่ถูกต้อง แน่นอน ไม่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ

การทำแบบทดสอบ ให้ผู้ทดสอบตอบว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย โดยมีแบบเฉลยไว้เพื่อการตรวจสอบ การคิดคะแนน ผู้ทดสอบจะได้คะแนนถ้าตอบตรงกับแบบเฉลย คะแนนรวมที่ได้จะเป็นคะแนนวิฤภาวะทางอาชีพของบุคคลนั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คลาร์ก (Clark , 1977 : 1886 - A) ได้ศึกษาผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มต่อวิฤภาวะทางอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่ากระบวนการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่จัดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง ในโรงเรียนสามารถเพิ่มระดับวิฤภาวะทางอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มและยังสามารถเพิ่มระดับการเห็นคุณค่าของตนเองได้ด้วย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 9 จำนวน 170 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตัวแปรที่ใช้ศึกษาได้แก่คะแนนวิฤภาวะทางอาชีพ การยอมรับนับถือตนเอง เพศ และระดับสติปัญญา ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มแนะแนวอาชีพ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดวิฤภาวะทางอาชีพ ของจอห์น ไอคอร์ส

และแบบวัดการเห็นคุณค่าของตนเอง ของคูเปอร์สมิท การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนวิฤภาวะทางอาชีพ และคะแนนการเห็นคุณค่าของตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไดนุซโซ (Dinuzzo , 1977 : 6529 - A) ได้ศึกษาผลของรูปแบบกลุ่มให้คำปรึกษาทางอาชีพต่อวิฤภาวะทางอาชีพและความเจริญส่วนบุคคลของนักศึกษาหญิงที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 65 คนแห่งมหาวิทยาลัยฟลอริดา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่ากลุ่มปฏิบัติการในการวางแผนอาชีพและชีวิต (Career / Life Planning) สามารถเพิ่มระดับวิฤภาวะทางอาชีพและความเจริญองงามส่วนบุคคล เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดวิฤภาวะทางอาชีพของบูโหล (Adult - Career Maturity Inventory) แบบสำรวจความนิยมในอาชีพ (The Vocation Preferences Inventory) และแบบสำรวจความต้องการในการพัฒนาการทางอาชีพ (Career Development Needs Survey) กลุ่มทดลองใช้เวลาในการเข้ากลุ่มปฏิบัติการเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ซึ่ง

มีรายละเอียดในเรื่อง 1. การประเมินตนเอง 2. ข้อมูลทางอาชีพ
 3. กระบวนการทัศนใจ และ 4. การพัฒนาทักษะในการทำงาน ซึ่งกิจกรรม
 ดังกล่าวจะมีผลต่อวิถีภาวะทางอาชีพ การเห็นคุณค่าของตนเอง ความเชื่อมั่นตนเอง
 ระดับความคล้อยตามกัน การเห็นภาพรวมของตนเอง และการรับรู้ในความต้องการ
 ในการพัฒนาการทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มได้รับการทดสอบก่อนและหลังการ
 ทดลอง ผลปรากฏว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองมีวิถีภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่าง
 มีนัยสำคัญ นอกจากนี้ในค่านการเห็นคุณค่าของตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การ
 เห็นภาพรวมของตนเอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญแต่ในค่านการรับรู้ในความต้องการในการ
 พัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งได้แก่ ความต้องการทางการศึกษาค้นการเรียน อาชีพและ
 ส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มทดลองมีความเข้าใจในความสนใจ ค่านิยม โอกาส
 ในการทำงาน ทักษะจากประสบการณ์ชีวิต การทัศนใจ การสื่อสารระหว่างบุคคล
 การเขียนจกหมายสมัครงาน การสัมภาษณ์ วิธีการจัดหางานและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาท
 ของสตรีอย่างกว้างขวาง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มปฏิบัติการจะมีคะแนนวิถีภาวะ
 ทางอาชีพและความเจริญส่วนบุคคลลดลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่คะแนนทางค่านการ
 ในการปรึกษาทางค่านการเรียน อาชีพและส่วนบุคคลตลอดจนการพัฒนาทักษะในการ
 เรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาค้นครั้งนี้ให้ข้อเสนอแนะว่าการพัฒนาบุคคล
 และอาชีพ ควรเกี่ยวข้องกับการให้การปรึกษา โดยจัดในรูปแบบการให้การปรึกษาทาง
 อาชีพเป็นกลุ่มในระยะสั้น เนื้อหาควรเกี่ยวกับการประเมินตนเอง การให้ข้อมูลทางอาชีพ
 การทัศนใจ และการฝึกทักษะในการทำงาน

เจเตอร์ (Jeter, 1977: 6537 - A) ได้ศึกษาผลของรูปแบบ
 การสอนโดยเน้นกระบวนการสอนแต่ละชั้นขององค์ประกอบที่เกี่ยวกับการรู้จักตนเอง การ
 รู้จักอาชีพ การทัศนใจทางอาชีพ การวางแผนทางอาชีพและการจัดวางตัวบุคคลให้
 เหมาะกับอาชีพ กับการสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาการทางอาชีพ เช่น
 เกี่ยวกับกลุ่มแรก คือวิถีภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ 10 (ม.4) กลุ่มตัวอย่าง
 เป็นนักเรียนมัธยมปลายระดับ 10 จากค่ายลปอนด์เอค และ นิธิแกน จำนวน 182 คน
 ซึ่งสุ่มมาจากนักเรียน 3 ห้องเรียน โดยห้องเรียนที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองที่สอนโดยเน้น
 กระบวนการ ห้องเรียนที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่สอนโดยเน้นการจัดกิจกรรม ส่วนห้อง

ที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการสอนทางด้านการหางานอาชีพ กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ใช้เวลาเรียนวันละ 1 ชั่วโมง รวม 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดคุณภาวะทางอาชีพของไครสต์ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มได้รับการทดสอบก่อน และ หลังการทดลอง ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่สอนโดยเน้นกระบวนการ มีคะแนนคุณภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มทดลองที่สอนโดยเน้นการจกกิจกรรม และกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่พบความแตกต่างของคะแนนคุณภาวะทางอาชีพของกลุ่มที่สอนแบบการจกกิจกรรมกับกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าวิธีการสอนที่ทำให้ นักเรียนมีพัฒนาการทางอาชีพ ควรใช้วิธีการแบบกระบวนการ ซึ่งนักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับตนเองมากขึ้น มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพมากขึ้น มีจุดมุ่งหมายในอาชีพที่เด่นชัด และมีการวางแผนทางอาชีพที่ใกล้เคียงความจริง

สคิน จอห์นสัน และ จากอบสัน (Schenk, Johnston & Jacobson, 284-296) ได้ศึกษาผลของประสบการณ์กลุ่มทางอาชีพ (Career Group Experience) ต่อคุณภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาปี 1 และปี 2 จำนวน 68 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองจะได้เข้าร่วมประสบการณ์ทางอาชีพ 3 กลุ่มด้วยกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ความรู้เบื้องต้นในการเลือกอาชีพ เพื่อให้ตระหนักถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่จะใช้พิจารณาในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

กลุ่มที่ 2 การสำรวจแหล่งทรัพยากรที่สำคัญ เพื่อให้รู้จักใช้แหล่งทรัพยากรที่มีประโยชน์ในการศึกษาโอกาสและความก้าวหน้าในด้านการศึกษา อาชีพ และโลกของงาน ซึ่งนักศึกษาได้รับคำแนะนำจากศูนย์การวางแผนและจัดหางานของมหาวิทยาลัย มิสซูรี

กลุ่มที่ 3 การตัดสินใจ เพื่อให้รู้จักการพิจารณาพร้อมกันระหว่างบุคลิกภาพ อาชีพ และข้อมูลทางการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ ซึ่งในกลุ่มนี้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในเรื่องยุทธศาสตร์ในการตัดสินใจ

การเข้ากลุ่มทั้งหมดใช้เวลา 3 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ชั่วโมง ผู้นำกลุ่มคือ ผู้ทดลอง และผู้ให้การปรึกษาที่จบปริญญาโท อีก 2 คน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการ

ทดสอบก่อนและหลังการทดลองด้วยแบบทดสอบพัฒนาการทางอาชีพ (Career Development Inventory หรือ CDI) ของซูเปอร์และฟลอเรสต์ ส่วนกลุ่มควบคุมเข้าร่วมกลุ่มประสบการณ์ทางอาชีพ 3 สัปดาห์ ซึ่งเกี่ยวกับการสำรวจตนเอง เพื่อสัมพันธ์กับอาชีพที่เลือกมีรายละเอียดเกี่ยวกับความสนใจ ความสามารถ และอุปนิสัยใจคอ ผลการทดลองปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีการเพิ่มระดับวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพบว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่มีความไม่แน่นอนในการเลือกอาชีพ จะมีการเพิ่มระดับวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Johnson & Johnson , 1981: 70-71)

โคทำการศึกษาถึงผลของกลุ่มสำรวจอาชีพ (Vocational Exploration Group หรือ VEG) ที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 8 และ 9 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน เป็นชาย 17 คน หญิง 13 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน เป็นชาย 19 คน หญิง 11 คน กลุ่มทดลองแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แต่ละกลุ่มจะพบกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวม 5 สัปดาห์ โดยมีผู้นำกลุ่ม ๆ ละ 1 คน กิจกรรมในกลุ่มย่อยของกลุ่ม VEG นั้น ใช้หลักการของอาชีพศึกษา และกระบวนการกลุ่มย่อย ในการพัฒนาทัศนคติ และความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพตามความเป็นจริง กลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกลุ่ม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพมาตรวัดทัศนคติและความสามารถ ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพมาตรวัดทัศนคติและความสามารถสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่ากลุ่มทดลองที่เข้ากลุ่ม VEG มีทัศนคติทางบวกในการเลือกอาชีพและการเข้าสู่โลกของงาน และมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโลกของงานได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม ผู้ทำการวิจัยได้ติดตามผลนักเรียนในกลุ่มทดลองอีก 6 เดือนต่อมา ปรากฏผลเช่นเดิม สรุปได้ว่าการเข้ากลุ่มมีผลต่อการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพ

ไฮจ์ (Haig, 1981: 3882 - A) โคทำการศึกษาผลของการปรึกษาก่อนอาชีพ เป็นกลุ่ม (Group Career Counseling) ที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมปลาย กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนระดับ 12 จำนวน 85 คน

แห่งวิทยาลัยโคราห์ (Korah) เข้าร่วมในโปรแกรมกลุ่มให้การปรึกษาทางอาชีพ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ กิจกรรมในกลุ่มประกอบด้วยการเรียนรู้จักตนเอง (Self Awareness) การค้นหาประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม (Environmental exploratory experiences) กลุ่มจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่การวางแผนทางอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนระดับเดียวกับกลุ่มทดลอง จำนวน 74 คน มีทั้งนักเรียนที่เคยใช้บริการแนะแนวและไม่เคยใช้บริการแนะแนว กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้แบบวัดพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์และแบบรายงานตนเอง (Self - reports) ในการเข้าร่วมโปรแกรมแต่ละครั้ง ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาค่านอาชีพเป็นกลุ่ม มีคะแนนภาวะทางอาชีพ ทางด้านทัศนคติสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่ปรากฏคะแนนภาวะทางอาชีพทางด้านความสามารถสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ราทเชเบอร์น (Rathburn , 1981: 472 - A) ได้ศึกษาผลของกลุ่มปฏิบัติการพัฒนาทางอาชีพ (Career Development Workshop) ต่อภาวะทางอาชีพของนักศึกษาคณะที่ยังตัดสินใจไม่ได้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 44 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของตนได้ นักศึกษาคณะเหล่านี้มีความสนใจและสมัคร เข้าร่วมโปรแกรมปฏิบัติการทางอาชีพที่วิทยาลัยปาร์ค แคมปัส (Park Campus) โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดภาวะทางอาชีพของโครสทมากรวัดทัศนคติและความสามารถ โดยแบ่งการทดลอง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองได้รับการทดสอบก่อนการทดลอง และเข้าร่วมในกลุ่มปฏิบัติการทางอาชีพ เป็นเวลา 5 ชั่วโมง หลังจากนั้นทำการทดสอบหลังการทดลอง

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองซึ่งให้เข้าร่วมในกลุ่มปฏิบัติการทางอาชีพ และทำการทดสอบหลังการทดลอง

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยไม่ได้เข้ากลุ่มปฏิบัติการทางอาชีพ

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการทดสอบหลังการทดลอง โดยไม่ได้เข้าร่วมในกลุ่ม เช่นเดียวกัน

ผู้ทดลองทั้งสองสมมติฐานว่ากลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มจะมีคะแนนภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมทั้งสองกลุ่ม

ผลการทดลองปรากฏว่ากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกลุ่มปฏิบัติการทางอาชีพทั้งสองกลุ่มมีคะแนนภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้นในมาตร วัดทัศนคติในด้านการมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพ (Decisiveness) การมีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพ (Involvement) และการมีทัศนคติต่อการทำงาน (Orientation) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในมาตร วัดความสามารถปรากฏผลเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ากลุ่มปฏิบัติการทางอาชีพทำให้นักศึกษาหญิงเหล่านั้นมีภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้น โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลือกอาชีพอย่างแท้จริง

กิน (Dean , 1981: 3125 - A) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโปรแกรมอาชีพศึกษากับภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ 8 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 8 ในเขตชนบทตอนเหนือในรัฐเท็กซัส โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเรียนอาชีพศึกษาในชั้นเรียนทุกสัปดาห์ ๆ ละ 50 นาที รวม 18 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมไม่ได้เรียนอาชีพศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมอาชีพศึกษา สัมฤทธิผลทางการเรียน เพศ โรงเรียน และครู ส่วนตัวแปรตามได้แก่คะแนนภาวะทางอาชีพ มาตรวัดทัศนคติและความสามารถ เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดภาวะทางอาชีพของ ไครส์ท ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่เรียนอาชีพศึกษามีคะแนนภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมในมาตรวัดทัศนคติและความสามารถในการวางแผนเป้าหมายชีวิต การวางแผนและการแก้ปัญหาที่มีสัมฤทธิผลในการเรียนสูง นอกจากนั้นคะแนนภาวะทางอาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับโรงเรียนและครูที่สอน ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรอาชีพศึกษาควรจัดสภาพการณ์ของแต่ละโรงเรียน

ยองก์, ทอดด์ และ เบอร์ตัน (Youngue, Todd & Burton, 1981: 369-373)

ได้ศึกษาผลของวิธีการสอนอาชีพในชั้นเรียน กับการสอนอาชีพจากประสบการณ์จริง ต่อภาวะทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมปลายในรัฐเวอร์จิเนียตอนใต้ จำนวน

46 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 23 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองได้รับการทดสอบก่อน และหลังการทดลองด้วยแบบวัดวิฤภาวะทางอาชีพของโครส์ท ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้เรื่องงาน และการเลือกงาน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 6 กลุ่ม โดยกลุ่มทดลองจะออกไปเยี่ยมชมสถานประกอบอาชีพและบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในวัน พุธ และ ศุกร์ วันละ 2 ชั่วโมง และในวันจันทร์ใช้เวลาอีก 2 ชั่วโมง ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม และหาข้อมูลจากกลุ่มเกี่ยวกับ 1) สรุปกิจกรรมที่ไปสังเกตการณ์ 2) การสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพต่าง ๆ และ 3) การเขียนบรรยายอาชีพต่าง ๆ ที่ไปพบเห็นเป็นการให้นักเรียนได้บันทึกข้อมูลทางอาชีพระหว่ง 6 สัปดาห์ที่ทำการศึกษา หลังจากนั้นทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองอีกครั้ง ผลปรากฏว่าจะเน้นวิฤภาวะทางอาชีพของนักเรียนในกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่าการสอนแบบให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริง คือ มีโอกาสไปสัมผัสกับบุคคลที่ประกอบอาชีพและเยี่ยมชมสถานประกอบอาชีพต่าง ๆ ช่วยในการเพิ่มวิฤภาวะทางอาชีพของนักเรียนได้มากกว่าการสอนในชั้นเรียน

สำหรับการศึกษาวิจัยในประเทศไทยมีดังนี้ ปริญญา บุญศิลาเลิศ (ปริญญา
 บุญศิลาเลิศ, 2520) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการแนะแนวอาชีพ โดยใช้ชุดการแนะแนว
 อาชีพกับการแนะแนว โดยวิธีเดิมที่โรงเรียนจัดอยู่ มีผลแตกต่างกันอย่างไร กลุ่มตัวอย่าง
 ที่ใช้คือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพนมสารคาม"พนมอดุลวิทยา" จำนวน 60 คน
 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย กลุ่ม
 ทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการแนะแนวอาชีพ โดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดย
 อาศัยทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีพและหลักการให้บริการสนเทศทางอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่ม
 ที่ได้รับการแนะแนวอาชีพ โดยวิธีเดิม ตามที่โรงเรียนเคยจัดเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม
 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการเลือกอาชีพ โดยแบ่งปัญหาออก
 เป็น 5 ด้านคือ ด้านข้อสนเทศทางอาชีพ ด้านทัศนคติที่ผลต่อการเลือกอาชีพ โดยแบ่ง
 ปัญหาออกเป็น 5 ด้านคือ ด้านข้อสนเทศทางอาชีพ ด้านทัศนคติที่ผลต่อการเลือกอาชีพ
 และด้านอุปสรรคของและเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองได้รับการ
 ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการ
 แนะแนว โดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพมีปัญหาในการเลือกอาชีพทุกด้านน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้

รับการแนะแนว และเมื่อเปรียบเทียบกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการแนะแนวอาชีพ โดยวิธีเชิงกึ่งปรាកฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีปัญหาในการเลือกอาชีพน้อยกว่าในกลุ่มควบคุม

สุภา อ่อนช้อย (สุภา อ่อนช้อย, 2524) ได้ศึกษามูลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษามูลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน ชาย หญิง ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่า ปานกลาง และสูง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจันทน์พุ่มบัวเพ็ญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน เป็นชาย 20 คน หญิง 20 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างละ 20 คน เป็นชาย 10 คน หญิง 10 คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนเพศชายและหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่า ปานกลาง และสูง กลุ่มทดลองได้รับการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่ม เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ชั่วโมง กิจกรรมที่จัดอยู่ในรูปการบรรยาย การอภิปราย การทดสอบความถนัด ความสนใจบุคลิกภาพและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มในสัปดาห์สุดท้าย ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการแนะแนวแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของโครสท์ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ผลการทดลองปรากฏว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม
2. นักเรียนชายและหญิงของกลุ่มทดลองมีวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่า ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางกับสูง พบว่าไม่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลของกระบวนการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อย กับการสอนแนะแนวอาชีพในชั้นเรียน ที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพ โดยใช้กระบวนการกลุ่มย่อย จะมีคะแนน
 วัตถุประสงค์ทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแนะแนวในชั้นเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การแนะแนวอาชีพ หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้มีความรู้ ความเข้าใจในตนเอง มีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม แนะนำมาวางแผนในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพได้ ซึ่งจะดำเนินเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

การแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อย หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลด้านอาชีพเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 12 คน โดยใช้กระบวนการกลุ่มย่อย ซึ่งประกอบด้วยการพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และการให้ข้อมูล ความเนื้อหาในหลักสูตร เพื่อให้บุคคลมีวัตถุประสงค์ทางอาชีพสูงขึ้น โดยมีครูแนะแนวเป็นผู้นำกลุ่ม ใช้เวลาพหุกัน ครั้งละ 50 นาที รวม 15 ครั้ง

การแนะแนวอาชีพในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลด้านอาชีพเป็นกลุ่มโดยการสอนให้นักเรียนทั้งชั้นเรียน โดยมีครูแนะแนวเป็นผู้ดำเนินการสอน และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ความเนื้อหาในหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีวัตถุประสงค์ทางอาชีพสูงขึ้น โดยทำการสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที รวม 15 สัปดาห์

วัตถุประสงค์ทางอาชีพ หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบวัดวัตถุประสงค์ทางอาชีพ ซึ่งแสดงถึงการที่บุคคลมีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพ มีแนวโน้มในการทำงาน มีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีความพอใจในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในการเลือกอาชีพ และมีแนวความคิดในการเลือกอาชีพที่แน่นอน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ประชากร หมายถึง นักเรียนหญิงโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2527 14 ห้องเรียน จำนวนทั้งหมด 577 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง นักเรียนหญิงโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2527 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 12 คน รวม 24 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบสองชั้น
3. กลุ่มทดลอง หมายถึง กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนหญิง โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ซึ่งสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนห้องเรียนที่ 1 และได้รับการแนะนำอาชีพแบบกลุ่มย่อย
4. กลุ่มควบคุม หมายถึง กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนหญิงโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ซึ่งสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนห้องเรียนที่ 2 ที่ได้รับการสอนแนะนำอาชีพในชั้นเรียน
5. ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถอธิบายความเป็นจริงเกี่ยวกับผลของการแนะนำอาชีพแบบกลุ่มย่อยต่อวิถีภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์
6. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 6.1 ตัวแปรอิสระ คือ การแนะนำอาชีพแบบกลุ่มย่อยกับการแนะนำอาชีพในชั้นเรียน
 - 6.2 ตัวแปรตาม คือ คะแนนวิถีภาวะทางอาชีพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อค้นหาวิธีการแนะนำอาชีพที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการแนะนำอาชีพแบบกลุ่มย่อยสำหรับนักเรียนในระดับอื่น ๆ ต่อไป